DISFUNCȚII CRIMINOGENE ALE PERSONALITĂȚII DICTATORULUI

Victoria TIMOTIN, masterandă
CZU: 343.93:321.64 timotinvica@mail.ru

We consider the notorious personality of a dictator a point of interest, or a subject worthy of analysis, due to the complexity of the factors that determine the creation of the person as a dictator, and the interdependence of factors generating the dictator's criminogenic side and the types of actions taken by each, that is, the existence of a link between the stimuli that acted on the person and the policy that was pursued as a leader.

Deşi ei le-au vorbit mereu oamenilor despre binele societăţii, dragostea de ţară şi dreptate, lucrurile pe care le-au făcut sunt atât de îngrozitoare, încât istoria le-a conferit titlul de cei mai mari criminali care au existat vreodată. Este vorba despre dictatori cu sânge rece care nu au preţuit deloc viaţa oamenilor şi şi-au urmărit fără nicio restrângere propria lor agendă în veşnica luptă pentru dominaţie şi putere. Numărul victimelor pe care le-au lăsat în urmă este de-a dreptul şocant.

Cine este dictatorul? Dacă consultăm dicționarele explicative, vedem că nu este neapărat ca dictatorul să fie un ucigaș în serie, dar este sigur un tiran, un despot, o persoană autoritară, care își impune punctul de vedere cu orice preț, iar dacă este un conducător de țară, atunci tinde să dispună de putere politică nelimitată. Dictatorul, de fapt, poate fi prezent oriunde, nu doar la nivel de stat. Dictatorul poate fi în familie, în cuplu, în colectivul de muncă, în oricare altă colectivitate.

Cum apare dictatorul? Cum se formează personalitatea acestuia? Ce factori contribuie la apariția și menținerea poziției dictatorului? Este necesar ca dictatori să existe? Cum și de ce masele acceptă dictatorii? Există foarte multe întrebări la care specialiștii mai caută răspunsuri.

Un potențial dictator este format încă din copilărie, prin expunere succesivă la o mulțime de stimuli de natură agresivă, precum ar fi:

abuzuri, înjurături, omoruri, violență în familie sau asupra celorlalți etc., fapte, care ulterior creează o disensibilizare a persoanei în vederea aplicării unor comportamente de tip agresiv asupra altora, ca fiind ceva normal pentru a obține controlul asupra lor. Putem afirma că nimeni nu se naște dictator, acesta devine în urma influenței exterioare, a educației și a mediului. Conform teoriei freudiene, toți ne naștem cu o doză de agresivitate, cu un instinct animalic de supravețuire, spre exemplu un copil micuț, când nu poate mânui un obiect, devine foarte agresiv, poate arunca obiectul, strica sau plânge, faptul dat fiind înnăscut, însă tipul dictator de personalitate se dezvoltă pe parcusul evoluției omului, prin menținerea și amplificarea agresivității care deja este întipărită în codul genetic uman.

Creând o paralelă între tipul dictatorial și tulburările de personalitate, putem afirma că un dictator ar avea o predispunere sau chiar ar poseda o tulburare propriu-zisă. Unui dictator i-ar fi specifice tulburările obsesiv-compulsive, prin prezența unei idei fixe care implică perfecţionismul, preocuparea exagerată pentru ordine sau reguli, ceea ce e omniprezent la toți dictatorii renumiți. Aceștia se caracterizează printro idee de creare a unei lumi perfecte, în care totul ar funcționa după planul, regula, deja bine conturate, în mintea lor. De regulă, tulburarea obsesiv-compulsivă merge în asociere cu alte tulburări de personalitate, cum ar fi borderline sau de tip schizoidal, cărora li se asociază prezența ideilor fixe, sau a unor idei de tip delirant.

Similar cu „tiran" și „autocrat", termenul „dictator" a ajuns să se refere la conducătorii care exercită o putere excesivă, crudă, chiar abuzivă asupra oamenilor. Deținând o putere completă, dictatorii elimină orice opoziție. Dictatorii folosesc de obicei forța sau înșelăciunea pentru a câștiga puterea, pe care o mențin prin teroare, constrângere și eliminarea libertăților de bază.

În timp ce dictatorii pot avea opinii politice puternice și pot fi susținuți de mișcări politice organizate, ei pot fi, de asemenea, apolitici, motivați doar de ambiția personală sau de lăcomie.

Concluzionând cele enunțate anterior, putem afirma că personalitatea dictatorului sau tipajul dictatorial ar putea fi asociat cu prezența mai multor tulburări de personalitate, care ulterior formează un tiran în

integritatea sa. Nu putem declara cu certitudine că scopul urmărit de aceștia ar fi unul dăunător sau rău, însă procedeele de implementare sau de atingere a acestui scop pot fi cumplite și absolut inumane, din motiv că ei nu percep metodologia lor ca ceva negativ, ci ca o soluție de curățare de oameni mârșavi, în opinia lor.

Mai putem afirma faptul că personalitatea dictatorului sau trăsăturile de personalitate pot include diverse disfuncții criminogene, întrucât personalitatea lor, sub influența a mai multor factori endogeni și exogeni, poate fi calificată în clusterele tulburărilor, astfel fiind predispuși la comiterea unor infracțiuni, precum genocidul, omorul, alte acte violente sau despotice orientate asupra unor persoane. Dictatorii pot fi, vădit, calificați ca infractori din motivul că ei pot influența multidimensional asupra tuturor sferelor dezvoltării sociale. Din acest motiv, rămân nepedepsiți, dar și pentru că actele lor sunt apreciate că au susținători alți oameni, care îi califică ca idoli sau divinități. Respectiv, ceea ce este rostit sau făcut de un idol/divinitate nu poate fi considerat incorect, ci indispensabil și obligatoriu. Analizând psihologic personalitatea dictatorilor, și raportându-ne la exemple concrete, putem afirma faptul că aceștia devin astfel din motivul traumatismelor cauzate în copilărie și adolescență. Tipajul lor defectuoas este o carență în educație și o influență negativă a mediului în care s-au dezvoltat. Putem identifica atât factori endogeni, precum frustrările sau autocontrolul afectiv scăzut, provocatori al disfuncțiilor criminogene, cât și exogeni, familia, participarea la diferite conflicte etc., care duc la dezvoltarea tulburărilor de personalitate și îi împing chiar și la comiterea infracțiunilor.

Tulburările des întâlnite la dictator sunt tulburarea de personalitate de tip histrionic, adică demostrativitate excesivă, nevoie de atenție, teatralism, ceea ce este foarte specific în general politicienilor, tulburare de tip paranoidal, din motiv că aceștia mereu sunt anxioși referitor la viața și integritatea lor, deoarece consideră că cineva mereu ar atenta la ea. La fel se înregistrează tulburare de personalitate de tip narcisist, din motiv că ei cred că totul se învârte în jurul lor și că există doar pentru ei, fapt care explică și crearea cultului personalității, cu idei de grandomanie și de atotputernicie.

În general, omul este o ființă animalică ce posedă rațiune, cu o doză de agresivitate înnăscută enormă și care la fel ca și celelalte animale trăiește mai mult sau mai puțin după principiul selecției naturale, unde cel mai puternic supraviețuiește. Omului când îi oferi libertate deplină, nu mereu ia cele mai corecte decizii. Chiar dacă facem o paralelă cu ceea ce actualmente se întâmplă în lume, în legătură cu democratizarea națiunilor, oamenii degradează progresiv, regresia omenirii devine un proces tot mai rapid, în care nu există absolut nicio regulă și normalitatea este o noțiune destul de șubredă. Respectiv, considerăm că atunci când regresia progresează din ce în ce mai mult, chiar este nevoie de prezența unui dictator, care deși poate undeva mai violent sau mai agresiv impune o regulă de funcționare interioară statului, totuși readuce unele norme, valori și respect reciproc între oameni.

Omului nu trebuie să îi oferi libertate totală, deoarece acestuia îi trebuie regulă. În societate efectul de turmă funcționează la 100%, iar când omului îi impui o regulă pe care trebuie să o respecte, chiar și de frică, el înțelege ce trebuie să facă și respectă aceste reguli fără multe comentarii. Avem nevoie de limite, avem nevoie de regulă în oricare societate. În Republica Moldova situația economico-politică este atât de dezastruoasă, încât doar un tiran sau dictator ar putea salva țara, și nu crea o utopie, ci măcar să-i ofere puțină stabilitate. Oamenii au devenit atât de agresivi unii cu ceilalți, atât de invidioși, ceea ce pe timpul URSS, spre exemplu, nu se identifica, având o ideologie, toți credeau că cunosc care era menirea lor.

Omenirea are nevoie de apariția unui dictator, din motiv că toleranța și regresia ajung la apogeu, iar democrația poate ajunge la limita cu anarhia, normalitatea e tot mai mult extinsă, multe lucruri care anterior erau considerate ca anormale, acum sunt la ordinea zilei, ceea ce, după părerea noastră, ne apropie de prăpastie. Din aceste considerente, credem că personalitatea dictatorului nu o putem califica drept ceva categoric normal sau anormal. Din punct de vedere psihologic, într-adevăr aceștia evidențiază anumite tulburări sau deficiențe, însă dacă privim situația la nivel social-politic, dictatorii au instaurat regim stabil pentru populația pe care o conduceau, iar nevoia de stabilitate este una din nevoile primordiale ale ființei umane.